

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 8. septembra 2022 - Leto XXXII, št. 36

DOŽIVETJA, OKUSI, ZAKLADI

*Slobaud od poletja
stran 3*

*Krakedli smo pili
stran 8*

*Prvi den kultura, drugi den natura
stran 10*

DOŽIVETJA, OKUSI, ZAKLADI

Z zgornjim naslovom je Generalni konzulat Republike Slovenije v Monoštru v sodelovanju z Zvezo Slovencev na Madžarskem in Razvojno agencijo (RA) Slovenska krajina 2. septembra priredil čezmejni forum o razvoju turizma na območju slovensko-madžarske obmejne regije. V

ogromno pridobilo. Prav z njihovo pomočjo smo lahko prispevali k ohranitvi kulturne dediščine, zagotovili trajnostni razvoj in razvijali turizem,« je za naš časopis povedala vodja krovne organizacije in dodala, da je na območju narodnega parka možno le spodbujanje

pine. V projektnem obdobju so izvedli več gradbenih naložb, medtem pa so veliko pozornosti namenili tudi mlajši generaciji. Kot dobro prakso je dva projekta predstavila tudi direktorica TIC Moravske Toplice mag. Sonja Bily, ki je sodelovanje z madžarskim mestom Lenti označila kot zelo plodno. V sklopu projekta GardEN so se med drugim posvetili zdravilnim rastlinam, priredili več čezmejnih festivalov in izoblikovali 80-kilometrsko Pot štirih elementov s štirimi energijskimi parki. Projekt Tele-Ka-Land je bil namenjen zgraditvi štirih pravljičnih parkov, vzpostavili pa so tudi 52 kilometrov dolgo kolesarsko pot. »Težimo k temu, da po končanju projektnih aktivnosti vsi produkti živijo in se razvijajo tudi v prihodnje. In na te vsebine želimo vezati čim več lokalnih ponudnikov,« nam je v izjavi podčrtala vodja turistično-informacijskega centra.

O nekoliko starejšem projektu Green Exercise je spregovoril namestnik direktorja Direkcije Narodnega parka Őrség dr. Csaba Németh. Kot predstavnik vo-

V krajšem odmoru, v katerem so si udeleženci lahko izmenjali izkušnje, so prav gotovo že nastali zametki bodočih sodelovanj. Nato pa so gostje lahko prisluhnili predavanju predstavnice urada Samouprave Železne županije Anite Bálint, ki je spregovorila o projektu za

Za to prioriteto je namenjenih največ sredstev. Pri tretji prioriteti gre za sodelovanje ustanov v smislu prenašanja izkušenj in krepitev zaupanja med ljudmi v regiji,« je za naš časopis povedal predavatelj iz Slovenije.

Programsko območje projektov

Gostje foruma v Slovenskem domu, med njimi župani ter predstavniki obmejnih zbornic, naravnih parkov in turističnih ponudnikov

»Potrditev programov pričakujemo nekje na sredini septembra, objavo prvih razpisov pa decembra 2022,« je na forumu naznanil vodja programa Aleš Mrkela

konferenčni dvorani se je zbralo dobrih petdeset udeležencev z obeh strani meje, ki so v dopoldanskem delu programa najprej prisluhnili predavanjem.

Pred predstavitvijo uspešnih praks na področju turizma je zbrane nagovorila generalna konzulka Metka Lajnšček. Izpostavila je, da po podatkih gospodarsko sodelovanje med Slovenijo in Madžarsko narašča, učinkovito čezmejno sodelovanje pa prispeva k oblikovanju atraktivne turistične regije ob meji. »Ena od prednostnih nalog našega konzulata je povezovanje partnerjev iz obeh držav, turizem pa je ena od povezovalnih panog. V obdobju prejšnjih finančnih perspektiv je bilo izpeljanih več uspešnih projektov, zdaj pa smo pred vrati novih razpisov. Namen današnjega dogodka je predstavitev dobrih praks, iskanje sinergij, izmenjava kontaktov, pridobivanje informacij – torej iskanje partnerjev za nove skupne projekte,« nam je v izjavi dejala Metka Lajnšček. Udeležence foruma je pozdravila tudi predsednica Zveze Slovencev na Madžarskem Andrea Kovács in se spominjala ustanovitve Razvojne agencije Slovenska krajina leta 2006. »Porabje je s pomočjo evropskih projektov

ekološkega kmetovanja in okolju prijaznega turizma. Za glavni namen tokratnega foruma je označila določitev skupnih ciljev s sedanjimi in bodočimi partnerji v korist obmejne regije.

Na dogodku so predavatelji predstavili dobre prakse – projektna menedžerka Viktorija Hanžek je nanizala dosežke v projektu Ethos Land

Na prvem posvetu je kot dobro prakso predstavila čezmejni projekt Ethos Land projektna menedžerka Viktorija Hanžek (RA Slovenska krajina). Po njenih besedah je želelo šest partnerjev z obeh strani meje vzpostaviti t. i. etični turizem, ki naj bi temeljil na trajnostnem razvoju in ustvaril mrežo lokalnih ponudnikov. V treh letih in pol je nastalo 23 novih lokalnih produktov, z delavnicami pa so aktivirali tudi prikrajsane sku-

dilnega partnerja je poudaril, da so pri vseh partnerjih zgradili t. i. zelene parke, ki omogočajo gibanje v naravnem okolju – ne le turistom, temveč tudi domačinom. Kot pionirski dosežek je omenil uvedbo posojanja električnih koles, kot novost pa je označil tudi mobilne aplikacije za vodenje po znamenitostih. V okviru projekta so izvedli tabore z opazovanjem nočnega neba in tudi izobraževanja za turistične vodnike.

večje sodelovanje z akronimom SI-HU PRO. Projektna partnerja sta pri izvajanju drugih projektov opazila številne nerešene probleme, zato sta ustvarila dvostransko delovno skupino, ki je združila projekte za trajnostni turistični razvoj. Prek globinskih intervjujev so strokovnjaki odstrili pomanjkljivosti in zainteresiranim ponudili potrebno pomoč. Priredili so tudi e-komunikacijske treninge in opozorili na razvojne potenciale v čezmejni regiji.

Kot zadnji predavatelj na forumu je nastopil vodja programa pri skupnem sekretariatu programa Interreg SI-HU Aleš Mrkela. Kot je poudaril, je nova finančna perspektiva 2021–2027 pripravljena, programi so bili Evropski komisiji oddani marca letos. Nekateri komentarji so bili že prejeti in naslovljeni, potrditev programov tako pričakujejo nekje na sredini septembra, objavo prvih razpisov pa decembra 2022. »Sam program bo sestavljen iz treh priorit. Prva se bo osredotočila na biotsko raznovrstnost, kajti smo v lepi regiji, kjer je treba naravo ohraniti. V drugi prioriteti se bomo usmerili malo bolj v trajnostni turizem, v vključevanje lokalnih ponudnikov v nove storitve.

ostaja isto (Pomurje, Podravje, Železna in Zalska županija), medtem ko bo sredstev nekoliko manj (ok. 11,7 milijona evrov). Finančna podpora bo odvisna od števila deležnikov, višina sofinanciranja pa se dvigne na 80 odstotkov. Administrativni postopki bodo poenostavljeni, bolj v ospredje pa pridejo t. i. projekti manjših vrednosti, smo slišali od Aleša Markele.

Po vprašanjih iz občinstva so se udeleženci napotili na Slovensko vzorčno kmetijo na Gornji Senik, kjer jim je direktor RA Slovenska krajina Tomaž Kovács predstavil preteklost in sedanost ustanove. Celodnevna konferenca se je končala v goriških Markovcih, kjer je pri Turistično-nastanitvenem centru Peterloug direktorica Zavoda za turizem, šport in kulturo Šalovci Mihaela Kalamar orisala turistično ponudbo območja. Z ekskurzijo so zaokrožili celodnevni forum, ki je udeležencem dal misliti o neizkoriščenih možnostih razvoja kulturnega, zelenega in trajnostnega turizma v slovensko-madžarski obmejni regiji. (Slika na 1. strani: Del udeležencev foruma pri Turistično-nastanitvenem centru Peterloug v goriških Markovcih)

-dm-

Slobaud od poletja

Drúštvo porabski slovenski penzionistov ma več glavni, vekši programov. Med tejmi je eden najvejši Poletni piknik, steri slúži tauma tó, ka se srečamo s prijateljskimi drúštvi iz Slovenije (Rogašovci, Šalovci, Murska Sobota itd.).

Štirje člani našoga pevskega zbora Rožmarin so notpokazali kak so gnauksvejta kukarce lúpali pa spejvali

Piknik smo držali v nedelo, 28. augustuša v kampu Alpokalja v Monoštri. Letošnji piknik je biu malo ovakšen kak do tejša mau, dopodneva so štiri ekipe (csa-

vilnega foruma v Monoštri *Márto Kovács*.

Kulturni program se je začno v 14. vóri, vodila ga je *Dóra Doszpot*, vnukica naši upokojencov Ferina in Hugina Meggyesa, stera nam je najprva recitirala znano pesem Adija Smolarja Daleč je za naju

članom in gostom, naj se lepau mamu, se veselimo in padašivamo. Brige naj doma njamo, ka mo meli lejpi in veseli zadvečerek.

Slovenska zagovornica Erika Kőleš Kiss je vesela bila, ka smo tak lepau vküpprišli na piknik. Kak je pravla, bojmo vsigdar ponosni na tau, ka smo Slovenci, zatok ne pozabimo na gesenskom vküppisanji lústva dati notraspisiati, ka smo Slovenci. Če nas več baude, mo leko več dosegnili, baukše živali kak pred dvajsti, tresti lejtí. Po pozdravaj se je začno kulturni program, v sterom so gorstaupili Ljudski godci Rogašovci, Ljudske pevke DU Šalovci, stero so spejvale nam tó spoznane pesmi. Naša stara padaškinja *Marta Sever* (DU Puconci) je gorštejla zgodbo z naslovom *Gé* so tisti časi, stero je ona napisala. Potistim je gorstaupila in veselo igrala skupina Trio Vetrnica. Ljudski godci iz Male vasi so poskrbeli za dobro volau.

Vsi, dapa najbolje ekipe, stero so tekmovali v küjanji, smo že trno

pomlad.

Predsednica našoga drúštva *Marijana Fodor* je s toplimi rečami pozdravila naše goste iz Madžarske in Slovenije, vó je zdignila, ka

Občinstvo poslušá nastop skupine iz Male vasi

pat) tekmovali v küjanji bograča (*gulyás*), steroga smo popodneva meli za pogostitev vsej gostov in naši penzionistov. (Več o tom leko preštete v članki Tekmovanje v küjanji...)

Na prireditev je drúštvo pozvalo goste tó, veseli smo bili, ka smo leko pozdravili med nami generalno konzulko v Monoštri *Metko Lajnsček*, slovensko zagovornico v Parlamentu *Eriko Kőleš Kiss*, vodjo sektorja na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po sveti *Roberta Kojca*, predsednico Zveze Slovencev na Madžarskem *Andreo Kovács* in predsednico Ci-

smo se pa zatok srečali, aj ne pozabimo našo kulturo pa našo materno rejč, naj dočas, ka živemo, leko pravimo, ka smo Slovenci.

Kak je pravla, dve leti je že predsednica drúštva, dobri lidge so ji pomagali pa tanače dali, kak leko dela v covidni cajtaj tó. Z dobrim predstvom vsakšo delo naléki dé. V guči je pohvalila podpredsednico *Marijano Kovač*, stera trno aktivno dela za drúštvo (pleše, spejva, vodi dve skupini, vsigdar pomaga pri organiziranji programov), zatok je dobila na Porabskom dnevi priznanje »Za Porabje«. Predsednica je zaželejla

čakali, ka razglasijo, sto je sküjo najbaukši bograč (*gulyás*). Kak smo napisali v drugom članki, najbaukši bograč so sküjali penzionisti iz Rogašovec, dapa vse ekipe so dobile diplomo in dar. Mi smo pa kumik čakali, naj leko koštavamo. Bogračke so dobri bili, šmejko nam je pokaraj tó.

Štirje člani našoga pevskega zbora Rožmarin so se trno vidli vsejm nam, vej so pa pokazali, kak so inda svejta kukarce lúpali, vcüj so pa popejvali porabske ljudske pesmi. Trno fejst so njim ploskali. Prauto večeri se je začnila veselica, Lajči Nemec iz Hodoša je flaj-

KAKO POMAGATI PRI RAZVOJU JEZIKA?

29. avgusta je v prostorih Državne slovenske samouprave na Gornjem Seniku potekal skupni sestanek v okviru strokovno-razvojne naloge *Šolstvo narodnosti in zamejstva – Podpora in razvoj slovenskega jezika v zamejstvu*, ki ga je sklical Inštitut za narodnostna vprašanja (INV) iz Ljubljane. Na njem so bili direktorica INV *dr. Sonja Novak Lukanović*, *dr. Hotimir Tivadar* (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani), *dr. Katalin Munda Hirnök* (vodja

Udeleženci sestanka

strokovno-razvojne naloge), *Darja Farič Klemenčič* (predstojnica Zavoda za šolstvo Republike Slovenije, območna enota M. Sobota), *Valentina Novak* (višja svetovalka za porabsko šolstvo), *Andrea Kovács* (predsednica Zveze Slovencev na Madžarske), *Marijana Sukič* (glavna in odgovorna urednica časopisa Porabje) in *Karel Holec* (predsednik Državne slovenske samouprave).

Sestanek je bil sklican z namenom, da strokovnjaki in poznavalci dejanskih porabskih razmer predstavijo svoje poglede o trenutnem položaju slovenskega jezika na porabskih šolah in v Porabju nasploh ter podajo predloge za njegovo izboljšavo tudi s pomočjo strokovno-razvojne naloge. V okviru le-te je izšla publikacija Porabje z otroškimi očmi, ki je tudi izvrsten učni pripomoček pri predmetu Spoznavanja slovenstva, v tem letu pa učenci in učitelji pripravljajo turistični vodnik. Sestanek je bil namenjen tudi temu, da dobijo strokovnjaki ideje, kaj bi bilo najbolj koristno narediti naslednje leto v okviru strokovno-razvojne naloge.

Udeleženci sestanka so soglašali, da je v središče razvojnega koncepta slovenske manjšine treba postaviti družino in sosesko ter razvijati pozitivna stališča do jezika manjšine, še zlasti do znanja in rabe slovenskega jezika/porabskega narečja. V tem interesu je nujno povečati število učiteljev oz. asistentov iz Slovenije kot dodatno učno pomoč pri poučevanju slovenskega jezika (ta problem je pereč zlasti v Monoštru).

Marijana Sukič

no igro, ništrni so korajžni bili pa veselo plesali. Drugi smo pripovedjali med seboj pa s slovenskimi gosti, veseli smo bili, ka smo se pa leko srečali.

Drúštvo porabski slovenski penzionistov je finančno pomauč dobilo od več organizacij: od Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, od Zveze Slovencev na Madžarskem pa Sklada Gábor Bethlen (Ministerelnökség).

Na Poletnom pikniku nas je bilau 75 članov našoga düštva in 45 gostov.

Lejpi zadvečerek smo meli. Hvala vsakšoma, steri je prišo, se z nami radüvo. In tistim tó, steri so se za nas brigali, delali in dali peneze za piknik.

(Kejp na 1. strani: Predsednica Drúštva porabski slovenski penzionistov pozdravlja goste).

Margit Čuk

PREKMURJE

Leto je mimo

Tak kak na Vogrskom se je tudi v Sloveniji 1. septembra začnilo nauvo šolsko leto. Tau pomeni, ka je konec letnih prireditvev. Letos se je v Prekmurju dosta vsega godilo, vej pa so skor v vsakši vesnici meli kakšo »nauč«, veselico ali kakšo drugo prireditvev. Čiglij je kovid ške furt med nami, lidge probajo zdaj s tem betegom živeti.

V Lendavi je bilau zadnjiva dva kedna vse v znamenji tradicionalne etnološko-kulinarične prireditve Festival Vinarium. Prvi septembrski konec kedna so pripravili Lendavsko trgatev. Na svetki vinogradnikov je nej šlo brez dobrega pitija in gestija, ške en keden prva pa so v svetovni prestolnici bograča pripravili največše tekmovalje v kūjanji bograča v Sloveniji, Bogračfest 2022. Komisija se je odlaučila, ka je med 63 ekipami najbavkuš bograč skūjala ekipa firme Filc, drugo mesto je osvojila ekipa Eko park d.o.o. Lendava, tretji pa so bili majstri bograča iz Thermal Resort Lendava. Komisija je skupno podelila 12 zlatih priznanj. Pauleg toga je komisija, stero je vodila Zdenka Tompa, vōrazglasila ške najlepše tekmovališče, steroga je vrejdzela ekipa lendavskoga Zavoda za kulturno madžarske narodnosti.

Na Cankovi pa se je zadnji avgustovski konec kedna enajst pohodnikov napautilo na 175 kilometrov dugi pohod pajdaštva. Pohod med pobratenima občinama Cankova in Šmarješke Toplice, steroga so letos pripravili devetič, je pripravilo Športno društvo Genau. Po štirih dnevaj sta pohodnike v Šmarjeti sprejela oba župana, cankovski Danilo Kacijan in župan občine Šmarješke Toplice Marjan Hribar. Deveti pohod pajdaštva je meu tudi dobrodelno nauto. Zbrani penezi do šli za tau, ka se zgotovi nauva zidina vrtca na Cankovi.

Silva Eöry

V SOMBOTELI ŽE DVAJSTI LEJT STOGI SLOVENSKA IŽA

Gda so pred več kak petdeset lejtami planérali muzejsko ves v Somboteli, so se odlaučili, ka v škanzeni postavijo eden slovenski ram in edno sajavo ižo (dimnico) tō. Leta

1,5 miljaunov forintov smo rejsan dobili, s toga smo leko kūpili lejs. Ižo smo začnili postavlati marciuša 2002. Od tistoga mau je minaulo kraugli dvajsti lejt, zatok sta

skor 250 lejt, tau znamenūje, ka so go postavili najmenje osem generacij nazaj.

Indašnja kuča je bila s slamov pokrita po našom, zatok je trbōlo za nauvo ižo poiskati

više tristau navzauči gostov,« je tapravla predsednica domanje slovenske samouprave in eške povōdala, ka so leta 2003 v dijnatoj iži zozidali edno krūšno peč z oprejtīm

Sodelavci pri postavljanji rama: András Lakner, József Nagy, József Palkó, István Francia, Ferenc Dordák, Endre Nagy

Originalna iža Lazarne Ilone (Psihoda Józsefné) - skrivala je najstarejši tip zidine v Železnj županiji

1968 pa je etnolog János Bárdosi na Meleknom vreji (Janezov brejg) na Gorenjom Seniki nejvedoč najšo bajdva je – v ednoj zidini.

Na tau so te gorprišli, gda je leta 1978 sombotelski muzej dojkūpo tau leseno ižo Ilone Lázár (Psihoda Józsefné), sodelavci pa so go začnili razmopobérati. Na pamet so vzeli, ka je bila v kuči originalno edna sajava iža, tau znamenūje, ka je soba nej bila eikstra od kūnje s krūšnov pečjauv in oprejtīm gniškem.

Gda so dimnico – štera je mejla samo edno veuko sajavo ižo, edno preklet in edno klejt – cejlak na falate pobrali, so lejs pripelali v Somboteu in ga pospravili. Za postavlanje pa je dugo nej bilau penez, zatok je v dvajsti lejtaj leseni material sprneu. »Kak slovenska etnologinja Muzeja Savaria sem dobila nalogo, aj spravim finančno pomauč za postavitev slovenske iže,« nam je začnila pripovejdati Marija Kozar, štera je od leta 1999 predsednica Sombotelške slovenske samouprave. »Tistoga ipa sem bila članica Državne slovenske samouprave in sem dala pobudo, aj krovna organizacija pomaga pri zidanjī. Tau pomauč v višini

sombotelška slovenska samouprava in društvo letos 27. augustuša držala srečanje domanji Slovincov z delavcami, šteri so tistoga ipa v Škanzeni – v slabi pau lejta – postavili rekonstrukcijo gorenjesenčarske dimnice.

»Tam je hišica, hiš'ca iz lesa, tam je tekla moja zibelka« - so spejvale Sombotelške spominčice

Voditel zidanja pred dvajstimi lejtami, gnešnji prejdjen muzejske vesi Endre Nagy je navzaučim tapravo, ka so tistoga ipa cimprali kak prausni pavri: delo so začnili sprtoleti (po veuki mrazaj), končati pa so ga mogli do geseni (pred veukimi mrazi). Zmejs je bilau v Somboteli trnok vraučē leto, dostakrat so delali od šeste zrankoma do šeste večer. Lejsni merar je eške povōdo, ka je bila originalna iža stara

pokrivače s Slovenije. »K sreči smo na Trdkovi najšli Jožefa in Damjana Rogana, šteriva sta ritoņje tō s sebov pripelala. Prva pa smo mogli eške spraviti peneze. V ime ni Slovenskoga kulturnoga društva Avgust Pavel sem se

gniškem, v šteroj so že pekli in kūjali tō. Slovenske iže pa nega brezi lipe, zatok so tau sveto drejvo slavski narodov pred ramom posadili leta 2004.

V preminauči dvajsti lejtaj so sombotelski Slovenci v tajoj kuči držali sedemdeset programov. K sebi so pozvali člane partnerski društvev na priliko s Cankove, Murske Sobote, Mosonmagyaróvára ali Budimpešte, dostakrat pa so prišle skupine s Porabja tō. Na Narodnostni dnevaj je ižo gorpoiskalo vnaugo Madžarov in pripadnikov drugi narodnosti.

Nej davnik, na jubilejnom programu v Škanzeni so Sombotelške spominčice zaspejvale dve porabskivi ljudskivi pesmi, šterivi gučita o »hiš'ci iz lesa« in o »ižici na štauka dva«. Navzauči so za spomin dobili razglednice, na šteraj so bili nadruknivani kejpī o postavlanji rama.

Domanjo lūstvo je eške dugo poslūšalo pripovejdanje delavcov, šteri so se radi spominali na čase, gda so scimprali slovensko ižo. Ta je od tistoga mau bila – in eške ostane – v prvom redej »iža Slovincov v Somboteli«.

-dm-

PISALI SMO PRED 30. LEJTI

V 18. številki časopisa Porabje, stera je vöprišla 10. septembra 1992, so bralci na prvi strani leko prešteli, ka je z nauvim šolskim letom svoje dveri goraudpro vrtec na Dolnjem Seniku: »Dolnjeseniški otroci so do tega leta hodili v sakalovski, gornjeseniški ali monoštrski vrtec. Na željo staršev je samoupravni organ v vasi ustanovil otroški vrtec. Obnova nekdanje šole in oprema sta stali približno 700 tisoč forintov. Vrtec obiskuje 20 malčkov. Zaposleni sta dve vzgojiteljici in varuška. V vrtcu je možnost učenja tako slovenskega kot nemškega jezika.«

identitete. Po podpisu sporazuma sta dr. Andrásfalvy Bertalan in gospod Ferenc Hajós, veleposlanik RS na Madžarskem, podpisala Delovni program sodelovanja v izobraževanju, kulturi in znanosti med vlado Republike Slovenije in vla-

ram zidati. Sploj žmetni cajti so bili. Na tri tala smo mogli delati. Gnauk v sljžba, te doma z márov, pa par tejn smo štja ram zidali. Vačer, gda smo v postalo prišli, takši smo bili kak mrtvi. Dapa zazranka smo dójn vaselo stanili, zato ka

Furt menja lüstva je že, steri svinjé krmijo pa tau nej čüda. Svinjé ne mora do-ladati, zato ka tau pravijo, ka dosta majo. Nam so tau lažali, dapa s Taljanskoga pa so ranč té cajt vozili svinjé na Vogrsko. Na vejn, ka zaka je baukšo njigvo masau kak našo. Tau je furt tak bilau, nas pavra so furt za nauroga gledali. Zdaj tak vögleda, ka samo zato delamo, aj kaulak rama malo red baude, če bi dvej leta nej kosili, že bi gauštja začnila rasti. Sausad sausada bi nej vido.« Ka pa z dekli bau? Oni do tü pavri kak starištja? »Naura bi bile. Brigita v srednjo strokovno šaulo odi, Renata pa štja v osnovno šaulo. S paverskoga dela ne mora živeti. Samo aj se vönavčijo pa te že nika baude. Istino, ka si zdaj človak težko najde sljžbo, dapa mislim, ka tau nede furt tak. Več cajta nejmam, moram titi na delo, ka včasi kmica bau pa kak čojam, krave tö djesti prosijo«, pravi Margit pa že dé.«

Pejnaze ali žitek... je naslov šale, stero je v rubriki Nika za smej na zadnji strani zapisa-l Irena Barber: »Naš Laci je eden dén v Varaš odo. Nika se je zagledo pa je sledjan bus tü doj zamiüdo. Ka de pa zdaj? Ednoga si je zbrodo, pa hajde, dé domau peški. Prauto Števanovcam dé, strašna kmica je, zač-na se bojati. Gnauk samo pred njega skauči eden s pistolom pa ma etak pravi: »Djezero forintov ali ti pa žitek vzemam!« Naš Laci ma pa etak pravi: »Samo ti 500 forintov odi.« Of zdaj eštja bola krči pa majüče s pistolov, gda ma Laci etak pravi: »Samo ti 500 forintov dam zatok, ka sam od bojaznosti dja že na polonja tak mrtev.««

Vküppobrala Silva Eöry

do Republike Madžarske za obdobje 1992-1994. Zanimivost sporazuma in delovnega programa je, da sta pri pripravi osnutka teh dokumentov sodelovala tako madžarska narodnostna skupnost v Sloveniji kot slovenska narodnost na Madžarskem. Slavnostnega podpisa v Budimpešti sta se udeležila tudi predstavnic madžarske narodnostne skupnosti v Sloveniji Marija Pozsonc in predstavnik Slovencev na Madžarskem Jože Hirnök.«

V rubriki Porabske družine je Karči Holec etak predstavo Mijalino držino: »Gda sam je gora poisko, fartau vöra sam daubo, ka bi je spıtavo. Zato, ka več časa so nej meli za mé. Kak drüdjji pavri, oni tü etašoga reda majo največ dela. Dočas, ka smo mi z vertinjov par-povejdali, dočas gazda kaulak mára dela. 1975. sva se oženila s Pištakom. Nej na doudja se je narau-dila Brigita, za pet lejt pa Renata. Té cajt smo štja spotkar, v staro rama bili. Gda smo že malo pejnaza vtjüp sklali, te smo začnili

smo vedli, ka se vrejdnomantrati. Vedli smo, ka ram, ka ga zidamo, naš bau, v sterom mo cejlak do konca žitka živeli. Gda se je druga dekla, Renata tü naraudila, po tistim sam že več nej odla v sljžbo, doma sam ostala z mlajši. etak sam tü zavole do sta dela mejla. Znautra z mlajši, vanej pa maro sam mogla vret meti. Gda sam s tejn zgutauvila, te sam pa leko üšla na njivo, zato ka tista je tü nej mogla v travi ostati. Dosta je tarbelo delati, dapa te je štja vrejdnobilau. Dobro so plačali za mlejko pa za krava tö. Ka je zdaj? Mlejko za 12 forintov zemajo prejk. Oni pa maslo dola pobarėjo pa tak štja itak za 30 forintov odavajo mlejko. Zdaj že krava nej vrejdnodržati. Človak več na njé pocera kak je asak. Te pa zaka de se spravlo z njimi? Namesto tauga, ka se töj mantramo za filéra, te mo že bola v sejncia ležali, nej? Dapa najgara (radovedna) sam, ka baude te, če do si pavri vsi etak brodili pa ništja nede se z maro pa s svinjami spravlo. Ka de te rusag djo?

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Šotno barje v Őrségi pa v Porabji

Če od daleč gledamo šotno barje (tözegláp) sploj nika se ne vidi, zaka je tak fejt zaščitenó (védett). Če bi tej travniki nej bili označeni, zvün strokovnjakov bi nišče nej znau, kakšno naravno vrejdnost majo.

Eden taši travnik iz ledene dobe je v vesi Szóce v Őrségi, na njem dostafele zaščiteni rastlin raste. Gnesden bi že sploj nikanej ostalo z njega, če bi ga pavri od leta do leta nej kosili te, gda so ešče meli krave. S tejm, ka so vsikšo leto za nastalo dolapokausili šotno barje, so obranili te zaščitené rastline.

Zdaj, ka se že vej, kakšno vrejdnost raste na travniki, prejkodti po tom travniki se ne smej. Depa aj se zato leko pogledne, so iz lesení fauslinov mauste naredli, etak više tej zaščiteni rastlin se leko šetamo pa je gledamo tak, ka niši kvar ne napravimo s svojimi stopaji. Zavolo toga stokoli, gdakoli leko dé pa si pogledne te travnik v vesi Szóce. Pri nas v Porabji se v Andovci tö najde tašo šotno barje. Tau je Črna mlaka, depa dosta bola je zaščitenakak šotno barje v vesi Szóce, zato ka tü raste okrogolistna rosnica. Tau mesto, tau barje bola samo lidgé iz vesi poznajo, zato ka Narodni park Őrség tau bola skriva kak bi pa velko reklamo delo. V osemdeseti lejtaj so ograjo naredli kaulak mlake, zavolo toga, kak se na tabli leko prešte, ka so se prej mladi Andovčani z motorbiciklami vozili prejk po njej. Depa tau nej istina, bola so samo vönajšli zato, aj leko ograjo naredijo, vej je pa mlaka v privatnoj gaušči. Zdaj k tauj mlaki titi sploj nej slobaudno pa ranč nega označene pauti. Neškejo, ka bi lüstvo tam samau odlo. Samo tak leko Črno mlako pogledne, če od Narodnoga parka Őrség dovoljenje prosimo pa oni dajo enga, steri de nas vodo.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

17. Blejski strateški forum

Na Bledu je potekal 17. Blejski strateški forum, največja mednarodna konferenca na območju srednje in jugovzhodne Evrope. Prvič se ga je udeležila tudi predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen. »Če želimo ohraniti temeljna načela, kot sta pravica do samoodločbe in ozemeljska celovitost, potem (ruski predsednik Vladimir) Putin ne sme zmagati,« je dejala Ursula von der Leyen in dodala, da Ukrajina mora zmagati v tej vojni. Predsednica Evropske komisije je še poudarila, da morajo ta prizadevanja spremljati tudi strateški premisleki. Izpostavila je tri ključne točke. »Če želimo zaščititi mednarodna pravila na vladavi ni prava, moramo nevtralizirati možnost Rusije, da nas izsiljuje. Podpirati moramo demokracije, ki so najbolj izpostavljene tujim vplivom – tudi države Zahodnega Balkana. Gledati moramo veliko širše in gospodarsko moč uporabiti, da širimo mednarodni red,« jih je naštel. Slovenski predsednik države Borut Pahor je govor začel s spominom na železno zaveso, ki je padla pred 30 leti. Po kolapsu Sovjetske zveze in Varšavskega pakta ter s padcem Berlinskega zidu so po njegovih besedah nastale nove suverene demokratične države. Dlje ko Bruselj zavlačuje s pridruževanjem držav zahodnega Balkana EU, bolj bodo podvržene ruske mu vplivu, je še dejal Pahor. Zato si Slovenija že vrsto let prizadeva za hitro širitev EU na Zahodni Balkan. Sledil je posvet voditeljev, pred katerim je zbrane nagovoril ukrajinski predsednik Zelenski, potem pa so svoje mnenje o aktualnih svetovnih dogajanjih podali slovenski premier Robert Golob, islandski predsednik Guðni Thorlacius Johannesson, hrvaški premier Andrej Plenković, albanski premier Edi Rama in predsednica Moldavije Maia Sandu. Na Bled je prišlo več kot 400 udeležencev, med 160 razpravljavci pa so bili ob slovenskem političnem vrhu trije predsedniki, dva premierja in 15 zunanjih ministrov.

50. mednarodna likovna kolonija mladih v Vuzenici

Likovna kolonija mladih v Vuzenici je potekala od 21. do 26. avgusta. Tabora ustvarjanja so se udeležili učenci iz Italije, Avstrije, Slovenije in tudi dva učenca iz Porabja.

V sredo dopoldne smo se udeležili različnih likovnih delavnic, nadaljevali smo poslikavo stene pred šolo Vuzenica. Popoldan pa je bil malo drugačen, bolj aktiven, in sicer

Udeleženci iz števanovske Dvojezične osnovne šole Boglárka in Levente Dorogi, spremljevalka Regina Labritz in predsednica Zveze Slovencev Andrea Kovacs na zaključni prireditvi tabora

Organizatorji so pripravili štiri likovne delavnice pod mentorstvom učiteljev osnovne šole Vuzenica, potekale so v dopoldanskih urah. To so bile poslikava tekstilnega izdelka, risanje svetlobnih odtenkov na temno ozadje, poslikava zidu na pročelju šole v Vuzenici ter krajinsko slikanje na platno. Načrtovali so še zanimive popoldanske aktivnosti, na primer kopanje, paintball. Prvi dan po zajtrku so bili učenci razporejeni v štiri različne likovne delavnice, ki so trajale do 13. ure. Po kosilu je bilo načrtovano kopanje, a smo zaradi slabega vremena šli kegljat. Pri tej aktivnosti so se otroci zelo dobro zabavali. Po večerji, ki smo jo tudi imeli v šoli, so nas peljali v kočico Planinc, kjer smo prenočevali. Drugi dan smo nadaljevali ustvarjanje na različnih likovnih področjih. Ta dan smo šli na ekskurzijo v Slovenj Gradec, kjer smo imeli voden ogled po Koroški galeriji likovnih umetnosti in ogled medenega raja družine Perger. Tam smo imeli tudi možnost za kupovanje medenih dobrot, sveč in različnih rokodelskih izdelkov.

igrali smo paintball na igrišču Karavaning na Gortini. Otroci so bili zelo veseli, da so se lahko preizkusili v tej igri. Predzadnji dan smo končali izdelke in jih pripravili za razstavo. Popoldne pa smo se družili v kočico Planinc in na večernem pikniku, ki so nam ga pripravili skrbniki koč. Zelo lepo smo se imeli. Zvečer smo se pogovarjali s spremljevalci in smo ugotovili, da je bil ta teden res zlata priložnost tudi za nas spremljevalce. Tudi mi smo doživeli polno umetniških izzivov, tudi mi smo spoznali super osebe, ki so nam pomagale cel teden. Zadnji dan je potekala zaključna in obenem jubilejna prireditev 50. mednarodne likovne kolonije mladih v Vuzenici in odprli so razstavo likovnih izdelkov, ki so nastali na koloniji. Vsem učencem priporočam, da se v prijavi na likovno kolonijo, ker se na njej poleg umetnosti v vseh njenih odtenkih prepletajo tudi prijateljstvo, kulturna in jezikovna izmenjava, posebno pa še veselje in zabava.

Regina Labritz

Pod Srebrnim brejgom ...

...bi leko prajli, ka šok za šokom se godi. Najprva je prvi šok pozitivno vospadno. Niške nej vörvo, ka se kaj takšnoga leko zgodi. Nega eden mejsce nazaj, gda se je pacin vküper z dizlom v avtone za menjše pejneze nut tanko. Té pozitiven šok se je brž obrno. Zakoga volo, se leko pitate? Samo zatoga volo, ka negativen šok je vövdaro. Najbole je dizel gorskaučo. Zaprav, un je na svojom mesti ostano, njegva cejna je pošteno gorskaučila. Moramo povedati, ka država je velko brigo pokazala, aj bi vse bole falo bilau. Depa, bautoške z nafto pa njenimi derivati so začnili zgübo delati. Neka je trbelo naprajti. Najprva je država škela njivo zgübo pokrivati, dosta pejnez bi njim trbelo tadati. Tak so se zgučali, ka zdignejo najmenje, kelko de šlau. Po nauvi računaj na deset litrov dizla vsikši skur eden evro pa pau kcuj mora plačati. Neje malo, če vejmo, ka največ dizla busi pa kamijouni tazaköjrijo. S tejm vse znauva bole drago grata. Vejmo, eno za drugim dé. Spirala vse vekša se dela. Iz toga inflacija vöpride. Depa, nejsmo mi zato na tom svejti, ka mo od ekonomije pripovejdali.

Bole od kaj lepšoga, humanoga kaj povejmo. Eške paumnimo, ka je nej dugo nazaj na Krasi gorelo. Takše katastrofe Slovenija ne paumni. Skur tri tedne se je kaulak 1500 gasilcov z ognjom bojnalo. Rejsan so se vöpokazali najbole, kak leko, če nej eške bole. Iz cejle Slovenije so vküper prišli. Lidge so njim velka vala prajli, gda so na humanitarnom koncerti za nji kaulak 830 gezero evronov vküper nabrali. Vse tau de za njino nauvo opremo šlau; avtone, pumpe, cevi za vodau pa vse takše. S tau akcijo so lidge na velke pokazali, kak gasilce pa njino delo poštvajvo. Ovak ja humanitarnost v Sloveniji dobro poznana. V vse bole dragom svejti nisterne držine kuman leko živejo. Sploj si ne morejo brodit, ka bi svoje mlajše kama na maurdje pelale. V tej stejski lidge njim tö pomagajo. Tau leto je oprvin na maurdje 15 gezero mlajšov šlau, od steri stariške so se v velki finančni stejski najšli. Žalostno je tau, ka se takše v enom rosagi godi, steri se je že davnik za socialno državo vözglasila. V njoj je vse več srmaštva, ranč humanitarne akcije njim pomagajo, rosag pri tejm dosta mauči nema. Na tom mesti nemo od žalostni penzij nika pisali, od mali plač za pošteno delo tö nej, od tisti brezi dauma pa eške bole nej. Pa naj zatoga volo, ka bi si pred tejm oči doj pokrili. Zatoga volo od toga nemo pisali, ka bi cejle vaše pa naše novine Porabje nej zadosta velke bile.

Bole zdaj kaj komičnoga napišemo. Na jesen de nauvi predsednik R Slovenije vözvoljeni. Borut Pahor po deseti lejtaj mora iti, tak regule zapovejdajo. Bojna za simpatije lidi pa se je že na sprtolejt začnila. Kak je vögledalo, dve ženski sta najbole popularni bile. Zakoj sta bile? Zato, ka se je ena premislila. Na velke so go mediji visko zdigavali. Vse je že tak vögledalo, ka de na njau najbole za istino računati trbelo. Zdaj se nauvi računi delajo. Komedija tadale de. Na velke se spitava, zakoga volo je tau naprajla. Vsikši več od drugoga vej povedati. Gospa pa je tiüma ostanola. Depa, v tau komedijo za prezidenta gvüšno kakši nauvi igralec nutstane. Komedija de tadale šla, dokejč, dokejé... Sto vej, kak daleč de vse tau šlau.

Srebrni brejg se naraji smedje. Un že vej, sto ali stera de pod njim v Porabje šau ali šla.

Miki Roš

TEKMOVANJE V KÜJANJI V KAMPI ALPOKALJA MOTEL V MONOŠTRI

Društvo porabskih slovenskih upokojencev je v nedelo, 28. avgusta v Monoštri držalo piknik »Slovo od poletja«. Te piknik je malo ovakši bijo,

začimb prinesle pa s tistimi so začinile golaž. Pri vsakšom kotli je ovak dišalo. Že se je te vidlo, ka de komisija (zsúri) težko delo mejla, vej je pa vsa-

DU Rogašovci, drugo Društvo za lepšo vas Števanovci, tretje mesto pa je bilo deljeno med DU Šalovci in

Društvom porabskih slovenskih penzionistov. Po razglasitvi rezultatov küjarskoga tekmovanja se je predsednica domanjega društva Marijana Fodor zahvalila ekipam za küjanje in trüd. Komisija za ocenjevanje je gulaš kauštala, je pravla, ka je dobro, žmano gé, mo leko začnili vötalati, se s tem začne pogostitev. Dobro vejmo, ka šokoli tekmovanje geste, samo en dobi prvo mesto.

Ge tak mislim, ka smo vsi bili zmagovalci (győztesek).

Küjarge so se leko včili, dosta nauvi praktik vidli, postali so prijatelji med seboj. Naši gosti

Ekipa iz Rogašovca, stera je s svojim bogračom prva gratala

in člani društva smo tó dobro zopojdli s tem. Dobre bograče smo leko geli.

Margit Čuk

Ekipa Društva porabski slovenski penzionistov

kak smo ga do tegamau meli. Predpodnevom so štiri ekipe küjale bograč (gulyás) na tek-

kši bograč ovakši žma emo. Tekmovanje je zelo koražno bilau. Küjarge so prinesli

Člani komisije koštavajo sküjane golaže

movanji küjanja. Na tekmovanje so prišli Društvo upokojencev Šalovci, DU Rogašovci, Društvo ze lepšo ves Števanovci in Društvo porabskih slovenskih upokojencev iz Varaša. Vsakša ekipa je gnako dobila svinjsko mesau, začimbe, zelenje in vse, ka trbej cüj dobromi bograč. Iz dobljenih sestavin je vsakša ekipa küjala po svojem okusi. Naši porabski upokojenci so posušene grbanje cüjsküjali. Števanovski küjarge so rožmarin in timijan (kakukkfű) nut djali. Rogašovska ekipa je prinesla govejo meso in dosta zribane mrkevce so gorponücali. Šalovske ženske so dostafele

vino, likere, vsefele pokaraje. So ponüjali enoga drügoga, so se vküpdžrali, tak so bili, kak edna velka družina. Küjarskotekmovanje je bila dobra ideja. Vüпам, ka baude nadaljevanje pri nas ali v Sloveniji. Do začetka piknika se vsakši bograč sküjo, gotov grato. Tekmovalci so nestrpno pričakovali razglasitev rezultatov. Štiričlanska žirija (dr. Ferenc Sütő, Ferenc Korpič, Ferenc Meggyes in Anita Vajda) se je težko odločila. Vse je bilo zelo okusno. Anita Vajda, predsednica žirije je rekla, ka so nej meli leko nalogo. Tekmovalci so se dosta trüdili, srce in dušo nut dali v bograč. Prvo mesto so dobili

Začelo se je novo šolsko leto

1. septembra je na obeh dvojezičnih osnovnih šolah v Porabju potekala slovesnost ob začetku šolskega leta 2022/2023. Vsem učencem želimo, da se novo šolsko leto začne čim bolj vznemirljivo in da si pridobijo čim več novega znanja, ki ga bodo lahko s ponosom ponesli v svet. Leto polno dogodivščin pa želimo predvsem tistim malim vedoželjnim šolarčkom, ki so šolski prag prestopili prvič!

... DO MADŽARSKE

Kip Miklósa Hortyja

Prejšnji teden je desničarska parlamentarna stranka Naša domovina v stavbi parlamenta odkrila kip guvernerja Madžarske med dvema vojnama Miklósa Hortyja. Čeprav ga niso namestili v javne prostore parlamenta, temveč v poslansko pisarno poslanke omenjene stranke, ki je obenem podpredsednica madžarskega parlamenta, je dejanje v vrstah opozicije dvignilo precej prahu. Osebnost nekdanjega guvernerja je zelo protislovna. Medtem ko ga (skrajna) desnica ocenjuje kot pozitivno osebnost, ki je po triansonski Madžarski zagotovil gospodarsko rast in kulturni preporod, mu levica očita sodelovanje z nacistično stranko, saj so prav pod njegovim guvernerstvom sprejeli prvi protijudovski zakon v madžarskem parlamentu. Pisarna predsednika parlamenta je na očitke opozicije odgovorila, da v pravilniku ni nobenega pravnega instrumenta, ki bi uravnaval, kako si poslanci opremijo svoje pisarne. Predsednik parlamenta je preprečil le to, da bi kip namestili v glavni vhodni prostor pod kupolo madžarskega parlamenta.

Zaradi visokih cen energentov v težavah tudi toplice

Po oceni Zoltána Kántása, predsednika Zveze termalnih kopališč na Madžarskem, se lahko zgodi, da bo – zaradi visokih cen energentov, predvsem plina – od 20 do 50 odstotkov toplic prisiljenih začasnó zapreti svoja vrata. Med njimi so lahko tudi zelo znane terme, kot so v Hévizu, Sárvarju, Harkányu ali Gyuli. Težavam so, ob tem, da so cene energentov narasle za 260 odstotkov, botrovale tudi slabe sezone v času covid-a ter upad števila obiskovalcev zaradi draginje v letošnji sezoni. Obiskovalcev je bilo za okoli 30 odstotkov manj od pričakovanega. Nekaterne znane terme (Hajdúszoboszló) ne bodo zaprte, ampak bodo le okrnile določene storitve (savne, lepote farne itn.). Predsednik Kántás meni, da bo, če bodo toplice znižale kakovost storitev, to negativno vplivalo na turizem nasploh.

KRAKEDLI SMO PILI

Magdolna (Magduš) Schrei, po iži Gyügyina, po možej Mali se je v Sakalauvci naraula, v Avtrijo je odišla leta 1956, gda je revolucija bila. Nika go je nej nazaj vleklo, zato ka je njeni oča odišo, gda je ešče mala bila, mati so pa mrli, gda je ona samo sedem lejt stara bila. Depa nej je vanej v Avstriji ostala, gda je v penzijo prišla, te je nazajprišla v rojstno ves, v Sakalovce, gde se sploj dobro ma. Kak pravi, lüstvo je dobro

Magduš je iz Avstrije prišla nazaj v rojstno ves

pa cirkev je tō skrak, kama nagausta odi.

- Vaš mauž je kama valaum bijo, ka se je Mali zvau?

»Moj prvi mauž je iz Graca (Gradec) bijo, te sem se spoznala z njim, gda sem v Avstrijo odišla.«

- Kelko ste stari bili, gda ste odišli v Avstrijo?

»Dja sem šestnajset lejt stara bila, gda sem leta 1956, gda je revolucija bila, v Avstrijo odišla. Oča, on je že prvin odišo v Avstrijo, najšo si edno drugo žensko pa sta odišla. Mojo mater pa nas pet mlajšov je tanjau. Očo sem sprvoga nej poznala, zato ka sem mala bila, gda je odišo. Pa mati mi je tō mrla, gda sem sedem lejt stara bila. Gnauk je oča domau prišo pa mi je pravo, ka Magduš, dja sem tvojo oča, depa dja se njema pravo, ka dja vas ne poznam.«

- Oča odišo, mati so mrli, sto je te vas gorarano?

»Gda je pokapanje bilau, botra so me za rokau primali pa so mi prajli, ka Magduš, ti š zdaj z menof išla. Tau se je moja mati že z njimi zgučala pa te tak so name botra goraraznili. Nas je vseküp pet bilau, brat Djoži je nikan taodišo na

Vogrsko, od njega smo nikan nej vedli pa ranč smo se že nej srečali z njim. Eden brat je v

Meriko odišo, edna sestra pa eden brat sta tū ostala v vesi.«

- Ka ste delali, gda ste vōzo podli šaulo?

»Najprvin sem v gauško ojdla delat, depa nej dugo, zato ka te že cajt prišo, ka je revolucija bila pa smo leko odišli z rosaga.«

- Vi ste zmišlaval na tej, ka vō z rosaga odidete?

»Vej pa dja sem doma nikoga nej mejla, mati je mrla, oča pa odišo. Tak sem si mislila ka mena tō baukše bau, če odidem pa vanej v Avstriji mo si delo iskala. Prejšnji večer kak sem odišla z rosaga, je oča prejkprišo pa mi je na okni kloncko. Gda sem pitala, sto je, je pravo ka oča, depa dja sem včasim pravla, ka dja nemam očo. Kak če bi ranč nej čüjo, gunčo je tadale, če prej v Maudince (Mogersdorf) pridem, on de me v kapejli čako.«

- Drugi den vas je oča rejsan čako v kapejli?

»Nej sem mogla v kapejlo pridti, zato ka tam vse puno lüstva bilau, pa nej samo pejšti, prišli so s kaulami, s kravi pa s konji tō. Bili so taši, steri so djaukali, depa dosta se je smejalo tō, steri so radi bili, ka so leko z Vogrskega prej k

Avstrijo prišli.«

- Gde ste se srečali z očof?

»Najprvin smo v krčmau šli, gde smo prvin v življenji klobase djeli pa radeči krakedli smo pili. Potejm sem na cug sedla, gde je moj brat bijo z ženov pa z dvōma detetoma. Dja sem tō z njimi stejla titi, depa gnauk samo brat pravi mena, aj se skrijem, zato ka oča dé. Te je že kesnau bilau, oča me je spozno pa sem mogla z njim titi.«

- Kama ste šli z očof?

»Ta, gde je on živo z ženov, s sterov sta odišla. Depa mena se je tam nej vidlo, dja sem tam nej stejla ostati. Vejn tri mejsce sem tam bila, gda mi je oča najšo enga verta, steri je vogrski znau, pa te sem ta k njimi ũšla delat. Tisti so fejt dobri zame, tak ka velko srečo sem mejla. Dva pojba so meli, eden je v noči delo drugi pa vodne. Gda sem stejla spat titi, Rudi mi je vsigdar pravo, ka notra poj, notra poj, malo mi tazaperi posaud. Pa te je cajt sir taodišo, bilau je tak, ka zazranka sem nej mogla gora-

Med sakalauvskimi šaulari (Magduš v tretjom redej prva z lejve)

staniti. Te pojep, Rudi, on me je sploj rad emo, vse ka mi je trbelo, mi je tjūpo, še štrumfe mi je prineso.«

- Lek ka ste se ma vidli, nej?

»Tau ne mislim, zato ka on je ženske nej rad emo«

- Odtec ste te kama prišli?

»Po osmi lejtaj sem v Oberwart odišla delat, kōlnarca sem bila v ednoj krčmej. Te je že dobro bilau, zato ka te se

že nemški gunčati tō vejdl. Gnauk sta prišla eden mauž pa žena iz Graza pa sta me pitala, če neškem pri nji delati. Dja sem včasim prajla, ka mo išla, mena se je tau fejt vidlo, ka v velki varaš leko dem.«

- Vsigdar ste bola daleč kraj od dauma prišli, nej?

Magduš v mladi lejtaj

»Tau je rejsan tak, depa tau je vejn tak moglo biti, tak je tau dano bilau. Gda sem se ženila, te potistim sem pa v Tirol prišla.«

- Gde pa gda ste se spoznali z možaum?

»Dja sem se z možaum v Grad-

so bile, tam že nikanej raslo, vsepovsedik je samo kamenje bilau.«

- Kelko sezon ste bili tam?

»Po trej sezonaj smo nazajprišli v Gradec, zato ka te sva se že nej tak dobro sporazmejala, pa te sva se tak razpitila. Dja sem si v ednoj restavraciji naj-

šla delo, gde sem petnajset lejt delala.«

- Te ste se že spoznali z drugim možaum?

»Te čas sva se spoznala pa gda sva v penzijo prišla, vsigdar večkrat sva se v Sakalauvce vozila. Dja sem nej tak fejt stejla, bola moj padaš, njema se je fejt vidlo tū. Najprvin smo en stari ram tjūpili, sledkar smo ga razmetali pa te smo tauga nauvoga gorazozidali.«

- Vcejloj živlenji ste na pataj bili, dosta ste delali, kak je zdaj, gda ste že v penziji?

»Gnes sem cejli den telko delala, ka ranč dolasesti sem nej mejla časa pa trno ranč ne morem, zato ka te ma pa križec boli. Tak ka mena je baukše, če odim pa delam. Zdaj zato moram malo počivati, zato ka večer mo k meši išla.«

- Vi ste vsigdar tak fejt vōrni bili?

»Name so že botra tak goraranili pa njeni mauž Ločarini Sejpak tō, steri je vsikšo nede-lo v kapejli popejvo.«

(Kejp na 1. strani: Magduš s svojim živlenjskim partnerom Karlom, steroma se je trno vidlo v Sakalauvca.)

Karči Holec

Od inda v gnešnji čas

PRIPOVEJSTI O SLOVENSKI KRAJINAJ

Naša paut po Beli krajini se s tejm pisanjom konča. V njem se s slegnjim varašom v toj krajini srečamo, s tejm pa eške eno ménje naprej pride. Gda Metlika povejmo, najprva nam rejč metla, mekla po naše v vujaj spojevja. Depa, neje tak, kak se čuje. Malo bole staro rejč trbej naprej vzeti, ka mo razmeli, od koga pripovejdamo.

Najprva krajina pa po tejm eške varaš

Kak povejdano, po Beli krajini vandramo. Depa, ta krajina se je nej od inda tak zvala. Tau njeno ménje je kaulak 200 lejt staro. Eške prva se je cejla ta krajina Metlika zvala. Gnes je tau menje samo kak ménje za varaš Metlika poznano. Točkar smo že prajli, ka metla-mekla aj nej bi botrina tomi bila. Nut v svejt bildja moramo pogledniti. Pri več slovanski narodaj, kak so Hrvati, Rusi tō, se pelin metlika ali mjatlika tō zove. Tau je staro ménje za britki cvejt pa njen koren pelin.

Metlika, najprva ves, je nej vsigdar na tom mesti bila kak jo gnes leko najdemo pa vidimo. Oprvin je tau ves Rosalnice bila. Ta ves je naboje naprej valaun bila. Kuman po tejm, gda je grad biu gorpostavljeni, leko od Metlike pripovejdamo.

nji nam znauva od Osmanov pripovejdajo. Depa, mi se pri tom ménji Rosalnice moramo

Iz pelina že od davnik vrastvo delajo. Un vej črvau vōzavračiti pa za druge betege so iz njega tō vrastvo delali. Gnes je najbolje po britkoj alkoholnoj pijači pelinkovec poznani. Depa, kak smo točkar prajli, po staroslavsko se metlika zove

staviti. Nam je gnes cerkveni svetek risali trno poznani. Pa ranč iz te rejči naši stari Sla-

od rusalk pripovejda, od stari poganski vil (tündér), stere so v vodej živele pa na sprto-

pred ognjom obrani. Leko, ka ranč zatoga volo so se lidge tak organizirali, ka Metlika

V vesi Rosalnice se poganski svejt pa krščanska tradicija srečavata. Po domanje se vesi ménje Tri fare tō najde. Na fotografiji se lapau leko vidi, od koga pripovejdamo

lejt vōprišle. Leko bi ranč tau sleignje za ménje vesi valalo, ka reka Kolpa vcejlak skrak nje teče. V njoj bi leko kakšo vilo rusalko najšli. Kakoli že obrnemo, ves po naši najbolje stari poganjaj ménje nosi.

Nazaj v Metliko skaučimo. Törki so nej prejk njeni stejn prišli, dun pa je dvakrat gorejla. Tau se je leta 1705 pa eške leta 1790 zgodilo. Kak varaši pa gradi je ogen velki kvar narejdo. S tem smo že v bole nauvi čas staupili. V Metliki gnes Slovenski gasilski muzej stodji pa dela. Tam je bila leta

Krupa pod vapnenimi skalami na den pride. Njena farba nam pripovejda, ka čista, bistra bi mogla biti. Ja, bila je takša, depa, gnesden človek nikšnoga poštuovanja do svejta kaulak sejbe nema. Krupa že neka časa za najbolje zamazano reko v Sloveniji vala. Sto vej, ka vse je nut v njau steklo, ka ribo v njoj eške kuman stoj leko vidi

Tak Metlika gnes vōgleda. Eške itak više nje grad stodji, steri nam od stari časov pripovejda. Na naši potaj smo zavole starejši gradov najšli, té v Metliki dosta menje lejt na svoji plečaj nosi. Oprvin leko o njem v dokumentaj kuman leta 1456 kaj taprštemo. Ja, znauva se s Törki leko srečamo, steri so trno radi po Metliki pa kaulak nje bisneli, depa, grad je lidi vsigdar obrano

Povitico smo na našoj pauti že srečali. Pogača iz Bele krajine je trno poznana pa skur v vsikšom rami se z njau leko srečamo. Na toj fotografiji leko eno varianto te pogače vidimo, stera zvekšoga malo bole »srmačka« vōgleda. Depa, za njive pogače pravijo, ka po njoj si eške angeli prste ližejo. Gda človek té dobraute leko vidi, na nikšno pico si več ne brodi

1869 prva gasilska organizacija gorpostavljena, gasilska bramba se je zvala. Ja, bramba, stera leko lidi pa rame

je večkrat skur dojzgorejla. Zavolo takše najbolje stare organizacije v Sloveniji, so tam muzej o gasilcaj naprajli.

Ka je ves Rosalnice rejsan najprva »mati« Metlike bila, nam cerkve pripovejdajo. V njoj že prejk 800 lejt tri cerkve stodji. Vse tri so vitezge templari dali zozidati. Stejne kaulak

vov vse tau vōpride. Risali, rusali, rusalko nam od vesi pripovejda. Po eni teoriji od stare poganske slavske šege rusali je gučimo, gda so na sprtolejt više grobov kūrili. Druga nam

Gesti pa piti
Gdakoli od indašnji, stari krajina naj pripovejdano, nikak brezi pijače pa gesti ne ostanemo. Ka bi nam gesti bole nalejci v črvau prišlo, najprva eno trno popularno staro vino si spidjemo. Metliška črnina se zove. Ménje nam vse povej; črno vino iz Metlike. Inda so ga na cesarskom dvauri v Beči glavaške pili. Ta popularna pa trno dobra pijača eške svojo pesem ma, med drugim nam tak pripovejda: »Metliška črnina kralica je vina. Vsigdar ojdō sam jo pit, vsigdar srečen pa ške sit.« Na, siti smo eške nej, depa, dun si pri črnini neka pogejmo.

Prva od Bele krajine slobaud vzememo, dun eške eno vodau, eno reko si moramo pogledniti. Kak Krka pa Kolpa se ta tō na »k« začne. Kakoli ka njeno menje neka velkoga, najvejšoga znamenuje, samo 2 km po zemlej teče. Depa, njena vretina je daleč najvejša v Sloveniji. Leko, ka ranč zatoga volo je svoje menje že davnik nazaj dobila (krupno-velko).

Tam za brgami spod steri Krupa vōteče, se že ena druga krajina začne. Zvün vsega je najbolje po tejm poznana, ka v njoj medvedi živejo. Ja, takše se v Sloveniji tō leko najde, depa, najprva si od Bele krajine spočinemo, drgauč tadale demo.

Miki Roš

Pauleg šurke poštuje prauti Budimpešti - 1.

Prvi den kultura, drugi den natura

Na avtocesti M1 se brž leko kaj zgodi. Gda smo na sreji augustuša s starišami nutseli v svoj mašin, ka bi pá malo klantivali v krajini kauli Budimpešte, smo vrnau zavolo toga flajsno, vsakši dvajsti minutov na svoji telefonaj iskali informacije o nauvi

Med idejnimi očami sta bila podjetnik Sándor Demján in producer Andy Vajna tö, šteriva sta čedno vöponücala tedešnji vogrski filmski zakon.

Cejloma kompleksi je ime dau madžarski režiser in producer Sándor Korda (ro-

producer z Merike nam prejk internetnoga videona raztomači, ka vse moremo včiniti, od njega čujemo čedne rejči, kak so »top sheet«, »nude board« ali »call sheet«. Sledik leko v roké vzmemo škéri, štere se nücajo med snemanjom (na priliko sable z lesá ali kamle s hungarocella), spoznamo pa tau tö, kak napravijo maske z gumina. Leko zvejmo, kak so gnauksvejta – pred digitalnimi tehnologijami – na filme gordejvali glas vötra, deži ali konjski kopit.

Na konci ture vsakši navzauči dobi edno delo: vödeberéjo režisera, igralce, mikrofonista, kameramana pa tak tadale. Najgir lüstvo leko vösproba, kak se gordjemé eden film, zmejs pa vidi tau tö, kak zeleno platno ozajek za človökom digitalno vöminijo na eden drugi kejp (»greenbox«). Gda smo zgotovili v muzeji, smo se napautili med kulise

ti nej bili zavolé istinski, zatok je poslo svoje lidi v krčmau v bližanjom Etyeki, aj od tistec pripelajo »prave, domanje pavre«. V tau veško gostilno pa se je gnauk drgauč napauto eričen merkanarski igralec Tom Hanks tö.

rece so plavale po gladini, spod štere so se gda pa gda vöplezdile sunčit želve (teknösök). Drauvni, pisani ftiči so čivkali na tenki vejkej, kauli nas pa so lejtali farbasti kački pastérge. Najbole nas je zacumpralo, gda smo z lesenoga törma

Varas s središnjoga vöka, napravljeni s hungarocella – indrik v Filmski študionaj Korda se ne smeje fotograférati

nevolaj na pošiji. K sreči se je tistoga toploga letnoga zranka nika takšoga nej priгаudilo, zatok smo en malo po varaši Bicske zavinieli doj s šurke poti med avstrijskim in vogrskim glavnim varašom.

Komaj 9-10 kilomejterov smo se vozili, pa smo se že pridročkali v »grauzdni gračenek Budimpešte«, v méke bregé kauli vesnice Etyek. Gda je na konci 19. stoletja vse gorice na nikoj djala filoksera, so v krajini stau lejt samo sadne drejve sadili. Eške samo leta 1989 so nazajdobili status »vinorodnoga okauliša« in od tistoga mau pá zveksoga bejlo grauздje pauvajo. Duga-duga lejta odavajo grauздje za šampanjce Törley tö, šteroga že spoj rano leko nutspravijo.

Nas s starišami pa je nej gnalo tau, ka bi koštavali žmano kraplo, liki ka bi gorpoiskali *Filmske študione Korda* na mejej Etyeka. Tam so s skor stau miljau-nov euronov zozidali šest graubo veuki hangarov, štere so prejkдали leta 2007.

jeni Kellner), šteri je v svojoj meštiji začno delati že med prvov svetovnov bojnov v Kolozsvári in Budimpešti. Kisnej je odskočo in kak režiser delo v Hollywoodi,

Müzge skrivajo bogati žitek – če človek tüoma ostane, leko na pamet vze me drauvne vodomce (jégmadarak)

končno pa je v Londoni stvauro svoj filmski študio. Biu je prvi režiser, šteroga so v Englandi leta 1942 vdarili za viteza.

Če škemo pogledniti kompleks v Etyeki, se moremo oprvim registrérati. Gda pa nutstapimo v mali muzej med študionami, včasik gratamo člani ednoga štaba, šteri vrnau svoj nauvi film pripravla. Vözmišleni

ednoga varaša. Tam smo vidli dveri edne bazilike, nogé rimskoga Koloseja in balkon Julije – tau pa vse z lesá, železa in hungarocella, brezi ednoga falata kamla. (Škoda samo, ka vse tau vküper že pomalek na nikoj dé.) Med špancıranjom nam je vodička eške povödala, kak so gnauk gordjemali bitje med pavrami. Za režisera so statis-

Naprej vlečéjo brod po mlaki, ozajek stogijo na visečom mostej – učna paut v Tati v vsakšom letnom časi kaže drugi obraz

Drugi den zrankoma smo se s starišami odpelali malo nazaj po pauti, do varaša Tata. Vö z maloga mesta je pelala duga pošija z drejvami, po šteroj smo prišli do učne poti v naravi (*Fényes Tanösvény*). Gda smo stautpili prejk dveri, smo gorprišli, ka je na parkplaci zatok telko autonov vküpprišlo, ka je tam varaško kopališče tö. Mi smo pa flajsno zavinieli na lejvo in začnili klantivanje po müzgaj.

Ta učna paut má 43 postajališč in je duga kilomejter pa pau. Že inda svejta so bili té tranki in lejsi mokri, samo ka so zavolo vökopanja kulna do leta 1973 vöposenili. Gda pa je bilau rudarstva (bányász) konec, je po leti 2000 s kraški vretin (karsztforrások) znauvič začnila tečti 22-20 stopinj vrauča voda. Na tom grünti se leko gnesnedén čüdivamo unikatnim rastlikam in stvarinam, tam pa so doma ništerni rejtki ftiči ranč tak. Na učnoj pauti smo ojdli po leseni mostaj, šteri se zdigavajo nad čistov vodaup med visikimi djaušami. Divdje

nastrgavali jezero, s šteroga vökukivajo na dvaje strejta debla drejv. Mlajšam se pa venak najbole vidi mlaka, puna z lokvanji (tavirózsák), po šteroj smo se mi ranč tak vozili z malim brodom tak, ka smo vauže sami vlekli. Prejk toga jezera pela viseči maust, na sreji šteroga so nam eške malo nogé tö v vodaup segnile.

Té čalejske müzge slišijo od leta 2006 med tzv. »krajine Ramsari«, štere so največ vrejdná mokra živlenjska mesta na svejti. Po dvej vöraj špancıranja po tajoj divdjoj naturi pa smo s starišami eške zavolé energije meli in smo se napautili na marof Majkpuszta pauleg bližanjoga varaša Oroszlánya. Ka nam je tam zvon v törmi klauštérské cerkve pripovejdo, pa vam ovadimo ov keden.

(Slika na 1. strani: Z jezera vöstogijo na dvauje strte djauše – z nji žené nauvo zelenje kak simbol življenja)

(se nadaljuje)

-dm-

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

**OD 9. SEPTEMBRA
DO 15. SEPTEMBRA**

PETEK, 09.09.2022, I. spored TVS

6:20 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Ugriznimo znanost: Možgani in glasba, 10:30 TV-izložba, 10:45 Šef doma: Dvojno zeleno, 11:10 Vem! 11:45 TV-izložba, 12:00 Tarča, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Pomembno leto za naravo, 14:20 TV-izložba, 14:35 Prisluhnimo tišini, 14:50 TV-izložba, 15:05 Mostovi - Hidak, 15:45 Mulčki, risanka, 15:50 Osvežilna fronta, 16:20 Infodrom, poletje 2022: Po svetu, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Ah, ta leta! 17:50 Družina Jazbečjak, risanka, 18:00 Šef doma: Slovita parmigiana, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Slovenska polka in valček 2022, 22:00 Odmevi, Šport, 22:45 Kinoteka: Branjevec za štiri letne čase, 0:15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:35 Napovedujemo

PETEK, 09.09.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 11:10 Videotrak, 12:20 Dobro jutro, 15:00 O živalih in ljudeh, 15:30 Na vrtu, 16:10 Dva vodika, en kisik, 17:00 Janez Bončina Benč - 70 let, 18:55 V vrtincu ljubezni, 19:55 Panorama, 20:30 Gospodarstvo, 20:50 Magnet, 21:05 00:30 - Tajna operacija, 23:45 Houston, imamo problem! 1:25 Videonoč

SOBOTA, 10.09.2022, I. spored TVS

6:20 Odmevi, 7:00 Otroški program, 10:45 Osvežilna fronta: Motivacija, 11:20 TV-izložba, 11:40 Ah, ta leta! 12:15 Duhovni utrip, 12:30 Ozare, 12:35 NaGlas! 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 O živalih in ljudeh, 13:50 TV-izložba, 14:10 Podjetno naprej: Igor Paldauf, inovativni mladi kmet 2019, 14:40 Prisluhnimo tišini, 15:00 Vrtničarji, 15:30 Rojaki, 16:00 New neighbours - Novi sosedje: Pasja dlaka, 16:30 Na vrtu, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Luka in Lučka, risanka, 17:30 Ambienti, 17:55 Čez planke: Grčija, 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Utrip, Šport, Vreme, 20:05 Kubanskih pet, 22:15 Poročila, Šport, Vreme, 22:45 Sedmi pečat: Preporod, 0:45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1:10 Dnevnik, Slovenska kronika, Utrip, Šport, Vreme, 2:05 Napovedujemo

SOBOTA, 10.09.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 7:00 Najboljše jutro, 9:00 Pričevalci: Anton Pavlica, 10:50 Naš vsakdanji kruhek: On ali ona, 11:15 Golica, zgodba o skladbi, 12:20 Avtomobilnost, 13:10 Večji svet, 15:00 Melodije morja in sonca 2022, 17:55 Hokej: SŽ Olimpija - Grizzlys Wolfsburg, liga prvakov, 20:20 Odbojka (Ž): Slovenija - Gruzija, kvalifikacije za evropsko prvenstvo 2023, 21:10 Vaterpolo: Finale, evropsko prvenstvo, 22:20 Duran Duran: Nekaj morate vedeti, 23:30 Kino Šiška open: 10 let Kina Šiška, 0:55 Videonoč

NEDELJA, 11.09.2022, I. spored TVS

7:00 Otroški program, 10:55 TV-izložba, 11:20 Ozare, 11:25 Obzorja duha, 12:00 Ljudje in zemlja, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Slovenska polka in valček 2022, 15:15 Kaj smo počeli na počitnicah, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Bacek Jon, risanka, 17:30 Ginovo potepanje po vzhodni italijanski obali: Alberobello in Lecce, 17:55 Joker, 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20:00 Sisi, 21:05 Intervju, 22:00 Poročila, Šport, Vreme, 22:30 Neskončni 11. september, 0:05 M. Ravel: La Valse, Simfonični orkester RTV Slovenija in En Shao, 0:20 Mladi virtuoz: Duo Scaramouche: A. Arensky, Valček (iz Suite št.1), 0:30 Dnevnik

Slovencev v Italiji, 0:55 Dnevnik, Slovenska kronika, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1:50 Napovedujemo

NEDELJA, 11.09.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 7:00 Duhovni utrip, 7:15 Ugriznimo znanost, 7:40 Kitajska simfonična glasba - Hongyan Zhang, Simfonični RTV Slovenija in En Shao, 9:05 Za njimi stojimo - pogled v zakulisje, 9:30 Mladi virtuoz: Anej Gorenjak, trobenta, 10:00 Naš vsakdanji kruhek: Hujšanje ni nobena znanost, 10:30 Naš vsakdanji kruhek, 11:45 Odpotovanja: Čile: Gor in dol, 13:00 Starost je norost, 14:50 Ambienti, 15:40 Poletna noč - Besedam moč! 18:00 Francija - potovanje skozi čas, 19:00 Specialna enota Dunaj: Obljuba, 20:00 Arena, 21:00 Žrebanje Lota, 21:15 Zgodovina doma, 22:15 Kdo laže? 23:10 Joker, kviz, 0:20 Videonoč

PONEDELJEK, 12.09.2022, I. spored TVS

6:20 Utrip, Zrcalo tedna, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Obzorja duha: Cerkev v Ukrajini, 10:40 TV-izložba, 10:55 Šef doma: Slovita parmigiana, 11:10 Vem! 11:45 TV-izložba, 12:00 Intervju, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Himalaja kliče, 14:25 S-prehodi: Predsednik Društva slovenskih izobražencev iz Trsta Sergij Pahor, 15:05 Dober dan, Koroška, 15:45 Otroški program, 16:30 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Podjetno naprej: KLS, družinsko proizvodno podjetje, 17:50 Kuhar Štef, risanka, 18:00 Šef doma: z Mašo in Petro - Goveja juha, zakuha, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Tednik, 21:00 Arena, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Opus: Aleksander Gadjičev, 23:20 Glasbeni večer: 150. obletnica Glasbene matice Ljubljana, 0:30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:50 Napovedujemo

PONEDELJEK, 12.09.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 10:10 Videotrak, 11:20 Dobro jutro, 14:20 Prisluhnimo tišini, 14:50 Ginovo potepanje po vzhodni italijanski obali: Alberobello in Lecce, 15:40 Tretja generacija, 16:30 Ljudje in zemlja, 17:50 Čez planke: Grčija, 18:55 V vrtincu ljubezni, 19:55 Panorama, 20:15 Črna kronika, 20:35 Magnet, 20:45 Odpotovanja: Čile: konci sveta, 21:35 Podjetno naprej: KLS, družinsko proizvodno podjetje, 22:15 Češnjevi kolački, 22:35 Kam, 23:05 Videonoč

TOREK, 13.09.2022, I. spored TVS

6:20 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Opus: Aleksander Gadjičev, 10:35 TV-izložba, 10:50 Šef doma: z Mašo in Petro - Goveja juha, zakuha, 11:05 Vem! 11:45 TV-izložba, 12:00 Tednik, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Dediščina Evrope: Umetnost Skandinavije: Temna noč duše, 14:25 TV-izložba, 14:40 Duhovni utrip: Nov obraz solidarnosti, 14:55 TV-izložba, 15:10 Potepanja - Barančolások, 15:50 Nezmisljivi detektivi, 16:05 Smrtonosni plenilci: Hitrost, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Slovenski magazin, 17:50 Niki Vrum, risanka, 18:00 Šef doma: z Mašo - Pad thai, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Obsodba: primer Stephena Lawrencea, 20:55 München 1972, 22:00 Odmevi, Šport, 22:45 Pričevalci: Anton Pavlica, 0:35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1:05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:55 Napovedujemo

TOREK, 13.09.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 11:10 Videotrak, 12:20 Dobro jutro, 15:00 Avtomobilnost, 16:00 Tiha zmagaja, 16:50

Oto Pestner: 60 let, vse najboljše! 18:55 V vrtincu ljubezni, 19:55 Panorama, 20:15 Koda, 20:35 Magnet, 20:55 Slovenija, Avstralija in jutri ves svet, 22:50 NaGlas! 23:15 Videonoč

SREDA, 14.09.2022, I. spored TVS

6:20 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Slovenski magazin, 10:30 TV-izložba, 10:45 Šef doma: z Mašo - Pad thai, 11:05 Vem! 11:40 TV-izložba, 11:55 Moj narobe svet, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Dediščina Evrope: Umetnost Skandinavije: Pred davnimi časi na Danskem, 14:20 Osmi dan, 14:50 Rojaki, 15:15 Mostovi - Hidak, 15:50 Male sive celice, 16:30 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Inter-Rives: Bogastvo solin, 17:35 Na kratko: Krožno gospodarstvo, 17:45 Pujša Pepa, risanka, 17:50 Kumijine živalske zgodbe, risanka, 17:55 Knjižni molj: Pošast, 18:00 Šef doma: s Petro - Piščančja bedra z medom in čilijem, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Proslava ob dnevu vrnitve Primorske k matični domovini, 21:20 Dokumentarna oddaja, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Profil, 23:30 Inter-Rives: Bogastvo solin, 23:55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:20 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, 1:10 Napovedujemo

SREDA, 14.09.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 9:30 Videotrak, 10:30 Dobro jutro, 13:30 Ginovo potepanje po vzhodni italijanski obali: Alberobello in Lecce, 14:10 Imago Sloveniae: Barcelona Gipsy Klezmer Orchestra in Vlado Kreslin, 15:20 Marijan Vodopivec, Mane, 16:30 Ambienti, 17:20 Nedeljsko popoldne, 18:55 V vrtincu ljubezni, 19:55 Panorama, 20:15 Zdravje, 20:35 Magnet, 20:45 Žrebanje Lota, 20:50 Ritmična gimnastika: Posameznice, finale, svetovno prvenstvo, 22:15 Na utrip srca: Eno leto v življenju koreografa Jiříja Kyliána, 23:10 Skrivnost gozda mrtvih: Temna sila, 0:20 Videonoč

ČETRTEK, 15.09.2022, I. spored TVS

6:20 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 Inter-Rives: Bogastvo solin, 10:20 Na kratko, 10:30 TV-izložba, 10:45 Šef doma: s Petro - Piščančja bedra z medom in čilijem, 11:05 Vem! 11:40 TV-izložba, 12:00 Arena, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Dediščina Evrope: Umetnost Skandinavije: Demokratsko oblikovanje, 14:25 TV-izložba, 14:40 Slovenci v Italiji: Pesem mladih - 50 let, 15:10 Moj gost/ Moja gostja - Vendégem, 15:45 Holly Hobbie, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Ugriznimo znanost, 17:50 Reaktivčki: Kapadokija, Turčija, risanka, 18:00 Šef doma: z Mašo - Brodet s polento, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Tarča, 20:55 Himalaja kliče, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Osmi dan, 23:20 Masaryk, 1:20 Ugriznimo znanost, 1:45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2:10 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 3:05 Napovedujemo

ČETRTEK, 15.09.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 11:00 Videotrak, 12:00 Dobro jutro, 15:00 Profil, 15:55 Prekmurje - kulturnozgodovinska skica, 16:55 Slovenska polka in valček 2022, 18:55 V vrtincu ljubezni, 19:55 Panorama, 20:15 Znanost in tehnologija, 20:35 Magnet, 20:50 Ritmična gimnastika: Posameznice, finale, svetovno prvenstvo, 22:10 Avtomobilnost, 22:45 Ambienti, 23:20 Dan vrnitve Primorske k matični domovini, 0:10 Slovenska jazz scena, 1:20 Videonoč

POZVANJE

Predsedstvo Drštva porabski slovenski penzionistov
 Vas lepau zove na
PRAUŠKARSKO PAUT
 od cerkve blajženoga Janoša Brennerja
 v Trauštji do kapejle Dobrega pastirja na Židovi,
 stera baude v četrtrek,
15. septembra 2022 ob 17. vöri.

Kratke informacije:
 Pejški demo od cerkve. Med potjauv mo molili križno paut za blajženoga
 Janoša Brennerja. V kapejli na Židovi baude dvojezična sveta meša, ka
 ta go nam slüjžila gospaud Dejan Horvat iz Markovec in gospod Imre
 Bodorkós iz Monoštra. Sto ne more pejški titi, tisti leko z autonom pride
 pa nas čaka pri kapejli.

Čakamo vse več naši članov na te lejpi sveti program.

TEDNIK
 SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtrek
 Založnik:
 Zveza Slovencev na Madžarskem
 Za založnika:
 Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
 Nikoleta Vajda-Nagy
 Naslov založnika in uredništva:
 H-9970 Monošter,
 Gárdonyi G. ul. 1.;
 tel.: 94/380-767;
 e-mail: porabje@gmail.com
 ISSN 1218-7062

Tisk:
 TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
 Lendavska 1; 9000 Murska Sobot; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
 Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti,
 Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS
 za Slovence v zamejstvu in po svetu.
 Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
 Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
 ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
 11747068 20019127 00000000,
 SWIFT koda: OTPVHUHB

**SUŠENJE ZELENJAVE IN PRIPRAVA
 DOMAČE VEGETE
 V HIŠI JABOLK NA GORNJEM SENIKU**

Razvojna agencija Slovenska krajina in Kmetijsko gozdarski zavod
 Maribor organizirata delavnico na temo sušenje zelenjave ter priprava
 domače vegete.

Datum: 15. september (četrtek) 2022, od 13.30 ure naprej

Lokacija: Hiša jabolok na Gornjem Seniku

Delavnico bosta vodili **Miša Pušenjak**, univ. dipl. inž. živ. tehn. in
Martina Gomzi, mag.kmet. iz KGZ Maribor.

Na delavnici se bomo najprej naučili sušenje razne vrste zelenjave, nato
 pa pripravili domačo vegeto iz sušene zelenjave.

VLJUDNO VABLJENI!

DELAVNICA JE ORGANIZIRANA V OKVIRU PROGRAMA SODELOVANJE MED MINISTRSTVOM ZA
 KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO IN RAZVOJNO AGENCIJO SLOVENSKA KRAJINA